

Nieuw elan in de Geldersche Waard

Boerderij Waardmansplaats bij Zevenaar gooit het roer om. Op de melkveehouderij wordt de kringloop gesloten en gaan de koeien weer de wei in. "Hier gaat het in de toekomst naar toe."

Een kleurrijk bord wijst bezoekers bovenaan de Ooysedijk de weg naar Waardmansplaats. Het symboliseert een nieuwe start. Het melkveebedrijf wordt omgevormd tot een biologisch bedrijf, met een jonge pachter als drijvende kracht. "Dit gebied leent zich er voor en het past ook bij mij", zegt Sander Tiecken. Dat er sprake is van nieuw elan is goed zichtbaar als je vanaf de dijk via een hobbelig weggetje aankomt op het boeren erf. Aan de zijkant van de ligboxenstal is een bouwvakker bezig met het bouwen van een nieuwe melkstal, het woongedeelte van de boerderij is gemoderniseerd en in de boomgaard staan nieuwe, jonge fruitbomen. Een oude Hanomag-trekker, nog altijd in gebruik, houdt de herinnering aan oude tijden levend.

Een droom wordt vervuld

Sander (29) woont samen met zijn vriendin Joyce (24) en zoon Jaxx (1) sinds een jaar op de boerderij. Voordien was hij tien jaar werkzaam als bedrijfsverzorger voor AB Oost. In die hoedanigheid kwam hij ook op Weiwachtersplaats, het bedrijf van Twickelpachter Herman Lucassen (66) in de Fraterwaard. Lucassen had in zijn familie geen opvolger en wilde het bedrijf overdoen aan Sander. Tegelijkertijd gaf Twickel aan de grond van Weiwachtersplaats in de Fraterwaard

te willen herverdelen en deels een nieuwe bestemming te geven. Omdat de pachter van Waardmansplaats vanwege gezondheidsredenen moest stoppen, ontstond er een nieuwe kans. Herman staakte de agrarische activiteiten in de Fraterwaard, bracht zijn vee over naar Waardmansplaats en gaf Sander zo alsnog de mogelijkheid zijn droom te vervullen. Samen vormen ze een maatschap, waarin Herman een belangrijke ondersteunende rol vervult. Sander: "Ik wilde altijd al boer worden en dankzij Herman kan ik dat realiseren. Een andere optie was er niet." Herman: "Ik heb best wel getwijfeld. Mijn vrouw en ik nemen financieel een risico maar we geloven in Sander. Met het verschil tussen kosten en opbrengsten moet hij het bedrijf naar zich toe halen."

Waardsman als voorganger

Twickel is sinds de 19-de eeuw eigenaar van de Kleine en Grote Geldersche Waard. Het 300 hectare grote gebied is in delen aangekocht. Het is van oorsprong een uiterwaard gebied, omgeven door oude rivierlopen van de Rijn. Dit verklaart het geringe aantal boerderijen (twee) en het feit dat ze op terpen staan. Staand op het erf van Waardmansplaats kun je in de verte de kerktoren van Aerdt zien, vier kilometer verder gelegen. Vanuit deze boerderij werd jarenlang gezorgd

Kaart uit 1806 met linksboven Waardmansplaats.

Sander Tiecken (l) en Herman Lucassen in de potstal.

('gewaard') voor het vee van boeren uit de omgeving die gebruik maakten van de weidegronden in de uiterwaarden. De koeien en de pinken werden ingeschaard en delen werden aangewezen als hooilanden. De vader van de laatste pachter was nog deels in dienst bij Twickel als 'waardsman'. In de loop der tijd kreeg Waardmansplaats meer eigen vee en werd het een volwaardig boerenbedrijf.

Biologische bedrijfsvoering

Waardmansplaats telt 90 melkkoeien, 40 stuks jongvee en zo'n 60 hectare grond. Er is nog grond in de Fraterwaard in gebruik, maar de bedoeling is dat dit geruimd wordt tegen percelen dicht bij huis. Ook de aanwijzing van nieuwe natuur kan leiden tot geschuif met percelen grond tussen de provincie en Twickel. Op verzoek van Twickel wordt het melkveebedrijf op een biologische wijze gerund. Zowel Herman als Sander staan achter deze wijze van boeren. "Ik boerde al vrij extensief, had het ook graag biologisch willen doen maar met die overstromingen in de Fraterwaard was dat niet mogelijk", zegt Herman. "Het is een aparte gedachtegang maar in grote lijnen verschilt het niet zoveel van de intensieve wijze van boeren", vult Sander aan. "Maar ik denk wel dat het hier in de toekomst naar toe gaat. Dan kun je maar beter gelijk hierop inzetten."

Omschakeling

De pachters van Waardmansplaats zitten nog in een overgangsfase. Ze moeten voor wat betreft bewerking van de grond, inrichting van de stallen, behandeling van het vee en

voerverstrekking gaan voldoen aan allerlei eisen. De omschakelingsfase duurt voor het vee zes maanden en voor de grond twee jaar. Omdat ze tijdens die periode wel de kosten van een biologische bedrijfsvoering hebben, maar nog niet de opbrengsten helpt Twickel hen – en andere boeren die omschakelen – met een tijdelijke verlaging van de pachtgelden. Een biologische bedrijfsvoering ligt in het verlengde van de natuurinclusieve landbouw die Twickel overal op het landgoed nastreeft. In de Geldersche Waard gaan op gronden waar tot voor kort aardappels, bieten en maïs werden verbouwd, gevarieerde grassoorten groeien. "Bijvoorbeeld saladebuffet. Een mengsel van kruiden- en grassoorten. En we verbouwen ook erwten met wintertarwe. We willen met voer zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn. Als je biologisch voer moet kopen is dat heel duur", licht Sander toe. Ook komt er een andere melkwagen voorrijden. Bij FrieslandCampina zou Waardmansplaats op een wachtlijst komen, zonder de zekerheid dat na verloop van tijd de melk als biologisch kon worden aangeleverd. Daarom wordt de overstap gemaakt naar EkoHolland. Deze corporatie verkoopt de biomelk van bijna 200 biologische boeren aan de zuivelindustrie, vooral in Nederland.

Pachten op Twickel

"Twickel heeft een ideaalbeeld voor ogen hoe het zou moeten zijn", vertelt Sander. Dat is een biologisch bedrijf waarbij de koeien buiten in de wei lopen en de grens tussen landbouw en natuur vervaagt. De vorige pachter op Waardmansplaats was gehecht aan een intensieve wijze van boeren en hield de koeien het hele jaar op stal. Door de aanleg van heggen en stroken kruidenrijk grasland aan de randen van de weilanden, is er al een begin gemaakt met het natuurlijker inrichten van de Geldersche Waard. Het moet leiden tot een verhoging van de biodiversiteit. Zo pakt de verplaatsing van de veestapel van Herman Lucassen naar de Geldersche Waard, de entree van Sander en de omschakeling naar een biologische bedrijfsvoering voor alle partijen (mens en dier) goed uit.

De nieuwe melkstal in aanbouw.